

L-użu tal-Malti mis-Servizz Pubbliku mal-istituzzjonijiet Ewropej b'enfasi fuq il-Qorti tal-Ġustizzja tal-Unjoni Ewropea

Dan ir-rapport tal-Kunsill tal-Malti għe pprezentat lill-Onor. Edward Zammit Lewis,
Ministru għall-Ġustizzja u l-Governanza, fis-26 ta' Jannar 2022.

PUNTI EWLENIN

S'issa l-Gvern ta' Malta darba biss ipprefera jikteb bil-Malti lill-Qorti tal-Ġustizzja tal-UE. Mill-banda l-oħra, meta l-Qorti tal-Ġustizzja jkollha l-okkażjoni tikteb direttament lill-gvern Malti fuq kwistjonijiet ekstraġudizzjarji, dejjem tuża l-Malti.

Sa mill-bidu tas-sħubija tagħna fl-UE, il-gvern Malti wera atteġjament ambivalenti lejn l-għażla tal-lingwa fil-komunikazzjoni tiegħu mal-Qorti tal-Ġustizzja tal-UE. Mill-2009 'l hawn, l-uniċi kawżi li użaw il-Malti bħala 'lingwa tal-kawża' huma dawk li tressqu mill-qrati Maltin. Is-Servizz Pubbliku għadu jippreferi l-Ingliż.

Kif jidher fit-tabella, il-Malti beda jintuża fl-ewwel snin imma, aktar ma għadda ż-żmien, żdied l-użu tal-Ingliż. Għalkemm f'dan ir-rigward ma jidherx li hemm direzzjoni ċara jew xi politika lingwistika partikolari, il-preferenza tal-gvern Malti tinħass sewwa li hija l-Ingliż. Fl-20 kawża indikati, il-lingwa tal-kawża kienet l-Ingliż fi 13-il kawża, u l-Malti f'sebgħa minnhom. Hawn ta' min jinnota li minn dawn l-aħħar sebgħa, erbgħa kellhom il-Malti għax kienet għażla awtomatika minħabba li l-Malti biss huwa l-ilsien uffiċjali tal-qrati Maltin. Dan ifisser li l-ilsien Malti għażluh biss fi tliet kawżi, u dan dejjem sar mill-Kummissjoni Ewropea, u qatt mill-gvern Malti. Infakkru li f'kull waħda minn dawn l-20 kawża, il-gvern Malti kellu dejjem id-dritt jagħzel il-Malti bħala l-lingwa tal-kawża.

Għall-bidu, ir-raġuni għaliex id-domandi preliminari tal-Istati Membri lill-Qorti tal-Ġustizzja tal-UE ma kinux jiġu tradotti għall-Malti kienet id-deroga. Madankollu, fl-2007, meta għalaq il-perjodu tagħha, ma saret ebda talba mill-gvern Malti biex dawn jibdeu jiġu tradotti għall-Malti, minkejja li d-Divizjoni tal-Ilsien Malti tal-Qorti tal-Ġustizzja tal-UE kienet laħqet il-kapaċità li tittraduċihom bit-tradutturi tagħha.

1. Irridu nagħrfu li meta nużaw il-Malti f'kuntest internazzjonali, pajjiżna jikseb vizibbiltà mal-uffiċjali u l-politiċi tal-Istati Membri l-oħra. Huwa obligu tal-istituzzjonijiet Ewropej li jwettqu l-prinċipju tal-multilingwiżmu fl-UE. Dan il-prinċipju huwa bbażat fuq il-preżunzjoni li l-gvernijiet jippreferu jużaw il-lingwa nazzjonali tagħhom, għaliex din hija n-normalità barra minn Malta.

Il-gvern Malti għandu d-dmir, imniżel fil-liġi Maltija, li jippromwovi l-ilsien Malti. Biex dan id-dmir inwettquh għandu jkun hemm politika ċara fl-amministrazzjoni pubblika favur l-użu tal-Malti. L-inqas haġa li għandu jagħmel il-gvern Malti hi li, almenu, fil-komunikazzjoni formali tiegħu mal-istituzzjonijiet tal-UE, jinsisti li juża l-Malti. Din għandha tkun il-prassi naturali tal-Istat Malti f'din l-organizzazzjoni supranazzjonali li qed tagħraf lil ilsienna bħala wieħed mil-lingwi uffiċjali tagħha.

B'xorti tajba, fil-qasam legali t-terminologija bil-Malti għandha tradizzjoni u diġà hi żviluppata, jiġifieri m'hemmx diffikultà biex jinstab il-kliem meħtieġ għas-servizzi tat-traduzzjoni u l-interpretar għall-Malti. Barra minn hekk, is-siti elettronici tal-Ministeru tal-Ġustizzja u tal-Qorti diġà huma disponibbli biż-żewġ lingwi uffiċjali.

2. Il-ħtieġa tal-interpretar u t-traduzzjoni jiggarantixxu x-xogħol lill-impjegati Maltin fi ħdan l-UE. Meta ma ssirx traduzzjoni għall-Malti, l-interpreti u t-tradutturi Maltin jinqabzu. Jekk il-gvern Malti se jkompli juża l-Malti mill-inqas, jiġri li l-UE hi u tagħmel l-eżerċizzju tal-ibbaġittjar se tinnota li m'hemmx domanda kbira għall-Malti u probabbilment tnaqqas il-postijiet tax-xogħol allokatu għall-interpreti u t-tradutturi tal-Malti.

